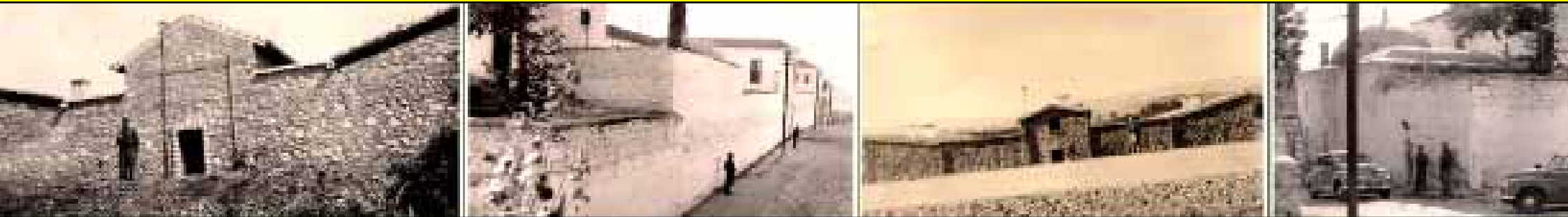

*Cezaevi Yapılanması Ve Planlanmasına
Dair Geçmişten Bir Demet*

İÇİNDEKİLER

1945-1951 yılları arasında yatırım programına alınan cezaevleri	6
1946-1949 yılları arası cezaevleri inşaat ve tamiri için harcanan para	8
1947-1950 yılları arası Ceza ve Tevkifevlerinin bütçesi	8
1947-1950 yılları arasındaki vukaatlar ile iş atölyelerindeki hükümlü mevcudu	10
1947 yılında düzenlenen Ceza ve Tevkifevleri inşaatlarının 10 senelik bir programa bağlanması hakkında rapor	12
27/06/1947'de cezaevlerinin ödenek ihtiyacı için Başbakanlığa yazılan yazı	18
08/06/1948'de ödenek ihtiyacı ile ilgili Başbakanlığa yazılan yazı	21
28/04/1950'de Genel hukuk, Adalet sistemi, cezaevlerinin durumu hakkında genel görüş yazısı ve eki ile suçluların istatistiki bilgileri	24
Cezaevleri binalarının Birleşmiş Milletler veya diğer yardım kuruluşlarından faydalanarak yaptırılması için Dışişleri Bakanlığına yazılan yazı (Türkçe-Arapça)	28
1951 Yılında, Türk cezaevleri hakkında Türkçe - İngilizce - Fransızca düzenlenen raporun Türkçe kısmı	32
Mevcut cezaevlerinin durum tespitini içeren rapor ve konu hakkında Dışişleri Bakanlığına yazılan yazı	36
Cezaevleri bünyesine hastahane yapılması istemi ile ilgili yazı	41
Cezaevi inşaatlarının önceliği, verilen ödeneklerin sayısına dair 1951 yılında Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce alınan bakan oluru.	42
19/05/1951'de bir avukat tarafından yurtdışında ziyaret ettiği cezaevleri gözlemi hakkında sayın Bakana yazdığı mektup	43
Şubat 1951 itibariyle cezaevleri mevcudu ve kadro durumu	45
8/6/1951 tarihinde düzenlenen " İnşaat ve personel hakkında 10 yıllık program " (Türkçe - Arapça)	47
23/05/1951'de düzenlenen yabancı cezaevleri ile ülkemiz cezaevlerinin mukayesesi (Türkçe-Arapça)	62
08/06/1951'de düzenlenen Ceza ve Tevkifevleri inşaatının 10 senelik programa bağlanması ve personel kadrolarının çoğaltılmasına dair rapor	68
16/05/1953'de Ayaş Ceza İnfaz kurumunun incelenmesi sonucunda düzenlenen rapor.	83
08/05/1953'de mevcut cezaevlerinin durumu hakkında sayın Bakana sunulan rapor ve ekleri	85
1954 yılı yatırım programına alınan cezaevlerinin ihaleye çıkarılmasına dair Bakanlık oluru ile Bayındırlık Bakanlığına yazılan yazı ve ekleri	99
18/02/1954 tarihinde Cezaevi projeleri geliştirilmesi amacı ile üniversite öğretim üyelerinin katılımıyla oluşturulacak komisyona hoca görevlendirme talep yazıları ve hazırlanan ön ihtiyaç programı (Türkçe-Arapça)	109
44 Ağır Ceza Merkezine yapımı planlanan cezaevleri	120

1945-1951 yılları arasında yatırım programına alınan cezaevleri

1947-1950 YILLARINDAKİ İNŞAAT İŞLERİ

(Zelzele muntakalarında hususî kanununa tevfikeyen yaptırılan 8 bina ile imralı, Dalaman ve Edirne yeni cezaevleri için inşa olunan müteaddit bina ve pavyonlar hariç)

Y I L	İnşa olunan cezaevi sayısı
1947	0
1948	1
1949	2
1950 (inşaat programına alınan)	17
	Sinop cezaevinin esaslı tamiri

1950-1951 İNŞAAT PROGRAMINA ALINAN CEZAEVLERİ

Akşehir
Polatlı
Karacabey
Zile
Kargı
Pazar
Karaburun
Akdavay
Kırıkkale
Gediz
Cihanbeyli
Edremit
Konya Ereğlisi
Aksaray
Zonguldak
Siirt
Bitlis
(Sinop cezaevinin esaslı tamiri)

1945 YILINDAN SONRAKİ TESİSLER

I -

Soma yeni cezaevi
Tunçbilek yeni cezaevi
Sivas yeni cezaevi
Sivas kadın yeni cezaevi
Edirne yeni cezaevi

II -

Ankara cezaevi iş yurdu
Kastamonu cezaevi iş yurdu
Giresun cezaevi iş yurdu
Konya cezaevi iş yurdu
Bursa cezaevi iş yurdu

İstanbul cezaevi iş yurdu
Toptaşı cezaevi iş yurdu
Seyhan cezaevi iş yurdu
Muğla cezaevi iş yurdu
Aydın cezaevi iş yurdu

1945 Yılıının son ayında
tesis edilmişler ise de,
1/1/1946 dan itibaren faa-
liyeteye geçmişlerdir.

III -

İzmir çocuk cezaevi
Sinop çocuk cezaevi
Konya çocuk cezaevi

İNŞAATI 1945 YILINDAN SONRA BİTMİŞ OLAN CEZAEVLERİ

I -	Ersincan cezaevi	
	Giresun "	
	Tokat "	
	Mudurnu "	
	Gerede "	
	Çerkeş "	
	Alucra "	
	Erbaa "	
	Reşadiye "	
	Kemâh "	
	Şirvan "	
	Kelkit "	
	Görece "	
	Boyabat "	

Hususi kanununa tevfikân Bayındırlık Bakanlığı bütçesine mevzu para ile yaptırılmış ise de, tahsisatı kâfi gelmeyen bazı yerler inşaatı için bütçemizden tahsisat tefrik ve ilâve olunmuştur.

II -	Elâzığ cezaevi
	Kayseri bölge cezaevi
	Eğme cezaevi
	Nusaybin cezaevi
	Ankara Çocuk İslahevi (ikinci kısım)

III -	Dalaman yeni cezaevi binaları
	İmrâlı yeni cezaevinde bina ve pavyonlar
	Edirne yeni cezaevi binası ve müstemilâtı (döner sermaye ile)

İNŞAATI DEVAM ETMEKTE OLAN CEZA EVLERİ

Bazdoğan Çekirgevi (ikinci kısım)
Mucur cezaevi
Osmancık cezaevi

1946-1949 YILLARINDA ESASLI ŞEKİLDE TAMİR EDİLEN CEZAEVLERİ

İzmir cezaevi
Aydın cezaevi
Eskişehir çocuk cezaevi
Edirne-Yanıkışla cezaevi

1950-1951 YILI CEZAEVLERİ İNŞAAT PROGRAMINA ALINAN YERLER

Zonguldak
Siirt
Bitlis
Akşehir
Aksaray
Edremit
Polatlı
Karacabey
Zile
Kargı
Pazar
Karaburun
Aydavay
Kırıkkale
Gediz
Cihanbeyli
Konya Ereğlisi

Sinop cezaevinin esaslı şekilde tamiri suretiyle bölge cezaevi haline getirilmesi

Cezaevi Yapılanması Ve Planlanmasına Dair Geçmişten Bir Demet

1946-1949 yılları arası cezaevleri inşaat ve tamiri için harcanan para

3-5-950

1946-1949 YILLARINDA CEZAEVLERİ İNŞAAT ve TAMİRATI İÇİN SARFOLUNAN PARA

T. L.	
1.568.000	Bütçenin inşaat ve tamirat faslına mevzu tahsisat- dan
762.839,92	2548 Sayılı kanunla toplanan paradan
2.330.839,92	Y E K Ü N

DÖNER SERMAYE İLE İDARE OLUNAN İNFAZ MÜESSESELERİNİN MALİ DURUMLARI

Y I L	SERMAYE T.L.	KÂR T.L.	DEMİRBAŞ T.L.
1945-46	1.721.348,06	443.375,20	925.764,64
1946-47	2.171.020,03	537.567,71	1.238.489,40
1947-48	2.625.036,62	687.430,01	1.471.876,10
1948-49	3.260.628,16	556.688,52	1.658.006,58

DEVLETÇE DÖNER SERMAYE OLARAK VERİLMİŞ OLAN PARA MİKTARI

438.884,64 T.L.

1947-1950 yılları arası Ceza ve Tevkifevlerinin bütçesi

1947-1950

CEZA ve TEVKİF EVLERİNİN BÜTÇESİ

	Bütçeye Mevzu Ödenek			
	1947	1948	1949	1950
G İ D E R L E R	LİRA	LİRA	LİRA	LİRA
Yiyecek giderleri	1.840.000	2.035.000	3.100.000	2.726.000
Doktor, tedavi ve ilâç karşılığı	32.700	36.000	46.000	50.000
Yönetim giderleri	389.500	360.500	1.019.000	419.000
Sevk giderleri	81.800	91.500	140.000	140.000
Sağlık tedbirleri giderleri	28.750	19.750	30.625	50.000
Döner sermaye	00	1.100	100	1
Yapı ve onarma giderleri	100.000	550.000	850.000	1.000.000

8

PAŞAKAPISI CEZAEVİ

SERİK CEZAEVİ

ÇERKEZKÖY KİRALIK

ÇERKEZKÖY KİRALIK

1947-1950 yılları arasındaki vukaatlar ile iş atölyelerindeki hükümlü mecuğu

1947-1950 YILLARINDA CEZAEVLERİNDE KAYDEDİLEN VUKUAT

<u>Y I L</u>	<u>Öldürmeye teşebbüs ve yaralama VAK'A SAYISI</u>
1947	91
1948	80
1949	67
1950	2 (31/1/1950 ye kadar Mer- keze gelen malûmat)

<u>Y I L</u>	<u>Öldürme VAK'A SAYISI</u>
1947	8
1948	5
1949	3
1950	0 (31/1/1950 ye kadar Merkezi gelen malûmat)

<u>Y I L</u>	<u>F i r a r VAK'A SAYISI</u>
1947	199
1948	192
1949	274
1950	9 (31/1/1950 ye kadar Merkezi gelen malûmat)

1947-1950 YILLARINDA (1 OCAK TARİHİ İTİBARİLE) İŞ ESASI ÜZERİNE KURULMUŞ CEZA EVLERİNİN HÜKÜMLÜ MEVCUTU

<u>Y I L</u>	<u>Hükümlü Sayısı</u>
1947	5327
1948	5222
1949	5255
1950	5866

1947-1950 YILLARINDA İŞ ESASI ÜZERİNE KURULMUŞ CEZAEVLERİNE SEVKOLUNAN HÜKÜMLÜLERİN SAYISI

<u>Y I L</u>	<u>Hükümlü Sayısı</u>
1947	2953
1948	3089
1949	3867
1950	350

1947-1950 YILLARINDA İŞ ESASI ÜZERİNE KURULMUŞ CEZAEVLERİNDEN MEŞRUTEN TAHLİYE EDİLEN HÜKÜMLÜ SAYISI

<u>Y I L</u>	<u>Hükümlü Sayısı</u>
1947	2363
1948	2290
1949	2377
1950	297

1947-1950 YILLARINDA İŞ ESASI ÜZERİNE
KURULMUŞ CEZAEVLERİNİN SAYISI

<u>Y I L</u>	<u>Müessese sayısı</u>
1947	16
1948	13 (Sümerbanka bağlı işletmeler nezdindeki üç müessesenin ilgası dolayısıyla)
1949	14
1950	15

1947-1950 YILLARINDA İŞ YURTLARININ SAYISI

<u>Y I L</u>	<u>Müessese sayısı</u>
1947	17
1948	18
1949	18
1950	19

1947-1950 YILLARINDA ÇOCUK CEZAEVLERİNİN
SAYISI

<u>Y I L</u>	<u>Müessese sayısı</u>
1947	1
1948	2
1949	3

3-5-950

1946-1949 YILLARINDA CEZAEVLERİ İNŞAAT
ve TAMİRATI İÇİN SARFOLUNAN PARA

<u>T. L.</u>	
1.568.000	Bütçenin inşaat ve tamirat faslına mevzu tahsisinden
762.839,92	2548 Sayılı kanunla toplanan paradan
2.330.839,92	Y E K Ü N

DÖNER SERMAYE İLE İDARE OLUNAN
İNFAZ MÜESSESELERİNİN
MALİ DURUMLARI

<u>Y I L</u>	<u>SERMAYE</u> <u>T.L.</u>	<u>KÂR</u> <u>T.L.</u>	<u>DEMİRBAŞ</u> <u>T.L.</u>
1945-46	1.721.348,06	443.375,20	925.764,64
1946-47	2.171.020,03	537.567,71	1.238.489,40
1947-48	2.625.036,62	687.430,01	1.471.876,10
1948-49	3.260.628,16	556.688,52	1.658.006,58

DEVLETÇE DÖNER SERMAYE OLARAK VERİLMİŞ OLAN
PARA MİKTARI

438.884,64 T.L.

1947 yılında düzenlenen Ceza ve Tevkifevleri inşaatlarının 10 senelik bir programa bağlanması hakkında rapor

10 سنه جزا و توكيف عماراتى 1947

CEZA VE TEVKİF EVLERİ İNŞAATININ ON SENELİK BİR PROGRAMA BAĞLANMASI HAKKINDA RAPOR

I- A- Ceza ve tevkif evlerinin ıslâhı her şeyden evvel disiplin ve intizam teminine müsait binaların mevcudiyetiyle mümkün olabilir .

Halbuki, Yüksek Başbakanlığa yazılan 27/6/947 gün ve 11312 sayılı yazıda aynen zikredildiği üzere

" Ceza ve tevkif evlerinin bina durumu, üzerinde ehemmiyetle tevakkuf edilmesi gereken mühim ve âcil bir mesele haline gelmiştir .

Gerçekten sayısı 470 olan infaz müesseselerinin büyük bir kısmı ıslâh esasına dayanan bir infaz sistemi tatbikine elverişli olmaktan sarfınazar, en basit sağlık şartlarının teminine dahi imkân vermiyecek derecede harap, güneş görmiyen, gayri sıhhi binalardan ibarettir .

Bu halin, hapishaneciliğimizdeki mühim zihniyet ve telâk ki değişikliklerine rağmen, senelerdenberi tasfiye ve ıslâhına maddî imkân bulunmamış olması, imparatorluktan devralınan bu kötü mirasın maddî ve manevî bütün mahsurlarını gün geçdikçe arttırmaktadır .

İnşa maksatlarına göre ekserisi uzun müddet kullanılıp sürünü ikmak ettikten sonra hapishane ittihaç edilmiş olan binaların durumu üzerinde yapılan incelemelerin verdiği netice şudur:

95 Baraka, bir veya bir kaç odadan ibaret iptidai ve harap bina, kullanılmayacak duruma gelmiş çok eski hapishane binası , 106 harap ev, 32 dükkân , 25 inşa maksadı malûm olmıyan bina, 19 han, 15 dükkân, 13 kilise, 12 madrese, 9 cami, 9 depo , 8 mektep, 7 karakol, 8 kahvehane, 5 bodrum kat, 4 ahır,

3 otel, 3 anbar, 3 kışla, 3 belediye binası, 3 hastahane, 2 misafirhane, 2 ardiye, 2 böcekخانه, 2 askerlik şubesi, 2 tavla, 2 adalet dairesi, 1 hususî muhasebe binası, 1 gazhane, 1 hamam, 1 mandıra , 1 kale , 1 tabakhane, 1 sevkiyat koğuşu ve 1 cephanelik ...

Davamları rutubetten dökülen bu izbelerde binlerce hükümlü ve tutuk aylar ve yıllar geçirmek mecburiyetindedirler. Hürriyeti tahdit eden cezanın bu yerlerde infazı yalnız bir infaz sistemi itibariyle değil, aynı zamanda ve bilhassa insanî görüşler bakımından teemmüle değer bir durum arz etmektedir.

Ceza ve tevkif evleri binalarının ıslâhı mevzuu üzerinde zaman zaman durulmuş ve büyük gayretler sarfedilmiş ise de bu husustaki faaliyet, tahsisatsızlık yüzünden, yalnız mahallî ihtiyaçları kısmen karşılayabilecek bir kaç ceza evi inşaatına münhasır kalmıştır.

Ancak, bu gün bu dert e derece müzmin bir hal almış bulunuyor ki işin bir infaz sisteminin tatbikini teminden ziyade içtimai bir vazife olarak derhal ve memleket ölçüsünde bir programla ele alınarak kat'î bir neticeye bağlanması zaruridir .

Bundan başka müsterek hapis halinde bulunan hükümlü ve tutuklar Ceza ve tevkif evlerinin bu günkü durumunda manevî bir sukuta mahkûm bulunmaktadır.

Hükümlülerle tutukların, ağır cezalılarla hafif ve kısa cezalıların ve meselâ yok kesen, adam öldüren mücrimlerle adiyen dövme veya sövme suçu faillerinin, mükerrirlerle ilk defa suç işlemiş olanların ve bilhassa büyüklerle genç ve hatta çocukların bir arada bulundurulması bu sukutun belli başlı amillerindendir .

Bu gün hürriyeti tahdit eden cezanın infazı, suçlunun ıslâhı ve cemiyet hayatına yeniden intibak ettirilmesi maksat ve gayesi etrafında toplanır. Infazda ıslâh ve terbiyeye vasıl olabilmek için yalnız cezanın çekdirilmesiyle iktifa edilemez. Mahkûmun yeni bir suç işlemesini önleyici tedbirlerin de alınması icap eder. Halbuki hiç bir tasnif yapılması bahis mevzuu dahi edilmeyen binalarda bu kabil tedbirlerin alınmasına imkân hasil

Bir arada bulunan hükümlüler hemen daima en azılı, en şerir olanların tesiri altında kalmaktadırlar. Suçluluğun mazur görülebilen bir hal, mahkûmiyet bir mağduriyet gibi telâkkiye yol açmakta, suçlular birbirini felâket arkadaşı, dert ortağı hatta bazen fedafı, bir kahraman addeylemektedirler. Cezaevinin ıslâh edici tesirini neticesiz bırakan bu düşünceye inziham eden fena misal ve nasihatlar mahkûmu cemiyet hayatında düşüğü mevkiî tevekkülle karşılayan ve bu itibarla yeni bir suç ikainde yakalanma tehlikesinden başka endişesi olmıyan bir mütereddi menzilesine indirir. Ceza evinde karşılaştığı hadiseler, dinlediği menkabeler daha uzun müddet içinde bulunacağı bu hayata alıştırmır ve ahlâk düşkünlüğü başlar. Tehliyeden sonra yeni bir suç ikaindeki iştirak kolaylaşır. Bu, ya ceza evinde düşünölmüş tertip veya temenni edilmiş bir vurgun veyahut sonradan tesadüfler karşısında birlikte ikainden kaçınılamıyan veya müştereken işlenebilen bir cürüm olabilir

Ceza evlerinde görölen emniyet ve asayişe ve ahlâka aykırı hareketlerin hemen hepsi gayri müsait binaların hazırladığı vak'alardır. ve bu günkü şartlar içinde ahlâkî redaetin sirayetini ve menfi tesirlerini önlemek pek güçtür.

B- Ceza evi binası herşeyden evvel infaz sistemiyle alâkalıdır. Bu gün hürriyeti tahdit eden cezaların gayesi suçlunun ıslâhı ve cemiyet hayatına yeniden intibak ettirilmesi esaslarına dayanmasına ve bu neticenin ancak tedricen serbesti usulüne göre tanzim edilen devre sistemiyle elde edilebilmesine göre inşaatta bu cihetin ehemmiyetle göz önünde bulundurulması lâzımdır. Muhtelif infaz sistemlerinden bu güne kadar elde edilen tecrübeler neticesinde infazda hücre hapsinin zarurî ve faideli bir devre teşkil ettiği hemen her yerde kabul edilmiştir. Infaz sistemimizin de hücrede tecritten başlayıp suçluya safha safha serbesti ve imtiyaz veren ve açık hava çalışmalarıyla nihayet bulan müterakkibbir sistem halinde tanzimi lâzımdır.

Bu gün iş esası üzerine kurulmuş ceza evleriyle tatbik sahasına alınan devre sisteminden müsbet neticeler elde edilmiştir. Ancak, bu sistemin eski ceza evlerinde geçen

ilk devrelerinin tanzimi lâzımdır. Bu da mezkûr müesseselerde yapılması zarurî görölen ıslâhat ile temin olunabilir. Bu ıslâhatın başında bina mes'elesi vardır. Zira müsait ceza evleri mevcut olmadıkça bir infaz sisteminin tatbikine teşebbüs edilemez.

Tutukluluk ve müddetli mahkûmiyet halleri için mahallî ihtiyaçlara göre her mahkeme nezdinde bir ceza ve tevkif evi bulunması ve genç çocuk suçlulara mahsus müstakil müesseseler ihdası zarurî olduğundan bu gün iş esası üzerine kurulmuş ceza evleri hariç olmak üzere, inşası icap eden infaz müesseselerini üç grupta toplayabiliriz:

- I- Mintaka ceza evleri
- II- Mahallî ceza ve tevkif evleri
- III- Çocuk ceza ve ıslâh evleri

Bu gün memleketimizde Ceza ve tevkif evlerinde mevcut bilumum hükümlü ve tutuk sayısının üçte ikisini tutuklarla bir seneye kadar cezalı hükümlüler teşkil etmektedir. Hükümlülerin % 45 i bir seneden yukarı cezalılardır. Şu hale göre ceza evlerimizde cezalı bir seneden yukarı on bin hükümlü vardır denilebilir. Infaz sistemimizde son devreyi teşkil etmesi lâzım gelen açık hava çalışmalarının iş esası üzerine kurulmuş ceza evleriyle temin edileceğine ve devre değiştirme bakımından nazara alınacak vasıf ve şartlara göre bu devredeki hükümlülerin sayısı takriben 6-7 bin arasında seyrederek. Şu halde 3-4 bin hükümlünün mintaka ceza evlerine alınması ve bu sebeple, infazı derdest ıslâhlarda nazara alınarak, istiap haddi 750 olan beş mintaka ceza evi inşası icap eder.

Bun an başka tutukluluk ve kısa cezalı mahkûmiyet halleri için her mahkeme nezdinde mevcut Ceza ve tevkif evlerinin bina durumu üzerinde yapılan etraflı incelemeler sonunda bunlardan yalnız 57 sinin ihtiyaca cevap verebilecek bir halde olduğu tesbit edilmiştir. Mütebaki 413 müessese için yeni bina yaptırılmak mecburiyeti vardır. Bunların 53 ü ağır ceza merkezlerinde ve 358 i ağır ceza teşkilâtı bulunmıyan mahallerde inşa edilecektir.

Cezaevi Yapılanması Ve Planlanmasına Dair Geçmişten Bir Demet

Nihayet çocuk ve genç suçlular için istiap haddi 300 olan dört müstakil müessese yaptırılması gerekmektedir.

Her ne kadar tip projeler ve memleketimizin her tarafında tehalüf gösteren rayiçler ve arsaların vaziyet plânları malum ol-madan geniş bir inşaat programı için malf bir had çizmek mümkün değil ise de inşaatın arzettiği hususiyetler nazara alınarak umumî esaslar üzerinden metre kare hesabıyla kat'iyete yakın takribî bir neticeye varılabilir. Bu hususta asgari ihtiyaçlara göre daha ziyade basit tipler esas ittihas olunarak yapılan hesap şu neti- ceyi vermiştir :

ADET	BİRİNİN TUTARI	TUTARLARI	
5	Mıntaka ceza evi	2.100.000	10.500.000
4	Çocuk ceza ve ıslâh evi	670.000	2.680.000
9	300 kişilik ceza evi	670.000	6.030.000
15	200 kişilik " "	480.000	7.200.000
9	150 kişilik " "	360.000	3.240.000
16	100 kişilik " "	204.000	3.264.000
67	50 kişilik " "	82.500	5.527.500
297	25 kişilik " "	39.375	11.694.375
YEKÜN		50.135.875	

422

Yıllardanberi kâfi tahsisat tefrik edilmemesi yüzünden bu gün nazik ve vahim bir duruma girmiş olan ve daha fazla gecik- diği takdirde pek ağır neticeler tevliidi muhakkak bulunan bu müzmin davaya derhal müdahale edilmesinde kat'î bir zaruret görülmektedir.

İçin yukarıda arzedilen malf portesine göre senelere takdim edilmiş bir programla topyekûn ele alınarak kısa bir zaman- da ikmalinin sağlanması"

lâzımdır.

II- Ceza ve tevkif evlerinin 50.135.875 lira tutan inşaatının bir programla topyekûn ele alınması zarureti bu suretle açıklandıktan sonra için gerek mahiyetine ve gerek malf portesine nazaran On seneye taksim edilmesi muvafık olacağı mütalaa edilmektedir .

Bu programın şu esaslara göre tatbiki uygun olur:

A- Mintaka ceza evleriyle ağır ceza merkez- lerindeki ceza evleri ve çocuk ceza ve ıslâh evleri projeleri için, ıslâh esasına dayanan modern bir infaz rejiminin bihak- kın tatbikini sağlayıcı ihtiyaçlara göre bir musabaka ağıla- rak en uygun projenin örnek tip olarak seçilmesi

B- Senelik inşaatın umumî ve mahallî ihtiyaç- lara ve inşaat şartlarına göre tesbiti

C- Kaza merkezlerindeki inşaatın bir sene içinde ikmalinin temini

D- İnşaatın projesine ve teknik icaplara har- fiyen uygun olarak ve iyi bir kontrol altında yürütülmesinin sağlanması

III- A- Bu programın ilk tatbik senesi için yukarıda arze- lunan şartlara göre 9 ağır ceza merkezi ve 31 kaza merkezi olmak üzere cem'an 40 yer tesbit edilmiş ve detay cedveli ilişik olarak sunulmuştur .

B- Binaların istiap haddine ve metre kare ve umumî rayiç üzerinden yapılan takribî hesaplara göre bu inşaatın tutarı şudur:

Ağır ceza merkezlerinde		
9 ceza evi için	3.113.000	TL.
Kaza merkezlerinde 50		
kişilik 7 ceza evi için	574.000	TL.

Kasa merkezlerinde 25
kişilik 24 ceza evi için 960.000 TL.

Y E K Ü N 4.647.000 TL.

C- Kayseri'de inşası devam etmekte olan ve Begyüz kişi istiafına elverişli bulunan ceza evi binasının bu sene ikmalini teminen asgari 700.000 liraya ve senelik umumî tamirat için yine asgari 200.000 liraya kat'î ihtiyaç bulunmasına nazaran 1948 yılı bütçesindeki inşaat ve tamirat tahsisatının

4.647.000

700.000

200.000

5.547.000 T.L. olarak tesbiti

gerekmektedir .

Kayfiyetlerin saygılarla yüksek humurlarına arz olunur .

CEZA VE TEVKİP EVLERİ
UMUM MÜDÜRÜ

300 kişilik ceza evi
200
150-100

1- Mezon Santral'ı için açık tenefüs bahçeleri hariç olmak üzere (10500) metre muşabbaı yere/ bu miktarın % 50 u kadar bir miktarda açık tenefüs yeri ve bahçe için 3150 metre kare yer ilâvesiyle 13650 metre katelik/yere ihtiyaç olduğu, bu ancak iç avlularla birlikte inşaat sahası olabileceği dış avlu olarak tem arsanın hududundan itibaren edilmek üzere bütün inşaat sahasına % 50 nisbetinde bir ilâve/ yapma lâzımgelir ki bu miktardan 825 M² tutuşuna göre bir mezon santral için 20475 M² lik bir arsaya ihtiyaç olduğu cihetle tek katlı olarak düşünülecek bir bina için 200.00X150.00 metre eb'adında bir arsanın kifiyet etmesi icabettiği.

Yalnız her Vilâyette umumî hizmetler için lüzumlu Kanalizasyon vesair sıhhi ihtiyaçları karşılamak üzere su ve elektrik olma - dığına göre bu ihtiyaçların da bina arsası içerisinde ve iç avlu dışında toplanarak halledilmesi zarurî olduğundan arsa miktarının arttırılması zaruridir. Buna göre de 250X200 eb'adında bir arsanın tefriki icabeder. Bina kat olarak düşünülmesi takdirde bu arsa miktarının (200X100) metre kare olarak kalması mümkün olabilir.

2- Üç yüz kişilik bir Vilâyet ceza evi için bu gün elimizde mikyas olarak bulundurabileceğimiz Kayseri ceza evini nazara itibara alırsak iç avluları da dahil olduğu halde inşaat sahası 103X186 M² lik bir arsada oturmaktadır. Arkada 103 olan arsa hududu cepheye doğru kademeli olarak daraltılarak 68 metre kadar indirilmiş ve inşaat sahası (7000) köşur metre kadar olmuştur ki bu hale göre 300 kişilik bir ceza evi için 150/200 M² lik bir arsaya ihtiyaç vardır.

3- İki yüz kişilik bir ceza evi için 100X150 eb'adında bir arsanın kâfi geleceği.

4- 150 ve 100 kişilik bir ceza evi içinse 80X120 metre eb'adında bir arsanın ayrılmasıyla bu inşaatın yapılması mümkün olacağı.

Not Mezon Santral'da arsanın küçük eb'atta tutulması diğer ceza evlerindeki hizmetlerin ve kısımların mevcut olmaması bakımından dır ki (tecrit, kadın, çocuk, mevkuf) kısımları ve bunların hizmetine ait servis ve bahçelerin olmamasındandır.

Mezon Santral

İdare Kısmı

- 1- Müdür odası(yatak ve çalışmak mı olacak) (servis, banyo ve helâ)
- 2- Müdür ve yardımcısı
- 3- Muhasip ve yardımcısı
- 4- Baş kişilik kalem odası
- 5- Büro odası
- 6- İki adet ilmi tetkik odası
- 7- İdare amiri
- 8- Anbar memuru
- 9- on beş kişilik Gardiyan odası
- 10- Nübetçi memur çalışma ve yatak odası (iki oda)
- 11- Hademe odası
- 12- Elektrik santral odası
- 13- Üç adet anbar
- 14- Servis kısmı

- a- Görüşme mahalli
- b- Revir(baş hekim, doktor, eszacı, eszahane ve 35 kişilik revir)
- c- Mutfak, bulaşıkhanesi, kiler, anbar
- d- Kalorifer, kömürlük, kaloriferi, tamir atölyesi(ufak bir yer)
- e- Çamaşırılık ve etiv

PAŞAKAPISI CEZAEVİ

Mahkûm Kısmı

- 1- 350 kişilik-A-tipi hücre (bu hücrede yatak, çalışma, ve lavabo bulunacak mahkûm dâimî olarak bu hücrede muayyen bir müddet kalacaktır.
- 2- 400 kişilik -B- tipi hücreler(bu hücrede yalnız gece teoridi yapılacak gündüzleri mühterek oturulabilecek burada yalnız yatak ve çalışma olacak)
- 3- 400 mahkûm için çalışma atölyesi.(
 - a- Anbar mamul ve gayri mamul
 - b- okuma ve toplantı yeri (iki ayrı salon)
 - c- Yemekhane
 - d- Teneffühane. Kapalı aynı zamanda jimnastik salonu)
 - e- ~~Okuma~~ Mabet
 - f-ÇW
 - j- Hemen ve teferruatı

Ağır ceza merkezi ceza evi

İdare Kısmı

- 1- Müdür odası
- 2- Bir müdür yardımcısı ve hesap memuru
- 3- Baş kişilik bir kalem odası
- 4- bir tek pero (tehtik ve tetkik odası) Kütüphane
- 5- Gardiyan Odası 8-15 kişilik
- 6- Nübetçi memur ve gardiyan odası
- 7- Yatakhane (8-15) kişilik
- 8- Elektrik santrali
- 9- İki anbar veya depo
- 10- Servis

Mahkûm Kısmı

- 1- 15 hücre -A- tipi 20 -B- tipi
- 2- Cem'an 140 kişilik koğuşlar 3-15 kişilik
- 3- ~~İdari~~ Atölye(130 kişilik)çalışması için mamul ve gayri mamul anbar ve servis)
- 4- Yemekhane 130 kişilik (iki ayrı yer olması düşünülecek)
- 5- Okul, istirahat mahalli, kapalı teneffühane jimnastikhane
- 6- 8 ceza hücresi -A- tipi
- 7- Mabet
- 8- Servis(yıkama yeri)

Mevkuf Kısmı

- 1- Cem'an 110 kişilik 1,2,4,10-15 kişilik koğuşlar
- 2- Yemekhane
- 3- İstirahat salonu
- 4- Servis (yıkama yeri)

Kadınlar

- 1- 30 kişilik 1, 2 ve daha fazla koğuşlar (mekkuf ve mahkûm kısmı tefrik edilecektir). 12 mevkuf 18 mahkûm
- 2- Yemekhane ve teneffûshane
- 3- Çamaşma odası
- 4- Servis

Cocuklar için

- 1- Cem'an 12 kişilik 1,2,3 ve 5 kişilik 4 oda
- 2- Yemekhane ve istirahatane (bir oda)
- 3- Servis

Servis Kısmı

Görüşme yeri
Revir
Kalüriker
Çamaşırhane ve otuk
Matbah(kiler, erzak anbarı)

PAŞAKAPISI CEZAEVİ

300 kişilik çocuk ceza ve ıslah evi

İdare kısmı

- 1 - Müdür odası
- 2 - Müdür yardımcısı ve muhasip
- 3 - 6 kişilik bir kalem
- 4 - Bir tetkik odası kütüphane ile alakalı
- 5 - muameleler odası
- 6 - Ustalar odası
- 7 - kütüphane
- 8 - brö
- 9 - iki umumî depo
- 10 - Umumî elektrik santrali
- 11 - hamam , çamaşırılık , etü v
- 12 - servis ~~iki adet~~ W lavabo

Mahkûm kısmı

- 1 - Beş adet muhtelif atölye (anbar , alet odası ,şef odası)
- 2 - 75 kişilik 4 yatakhane
- 3 - 150 şer kişilik iki yemekhane
- 4 - 300 kişilik bir konfrans salonu
- 5 - Kapalı teneffûsane ve jimlastik salonu
- 6 - Yatakhane ve atölyeler için 2 W ve lavabo
- 7 - Ziyaretçi kabul yeri

Revir

- 1 - 35 -50 kişilik bir revir
- 2 - İki doktor odası
- 3 - bir eczane ve eczacı odası
- 4- hasta tecrit odası
- 5- 2 . W lavabo
- 6 - yemekhane

Tecrithane

- 1 - 15 kişilik bir tecrit koluğu
- 2 - Umumi hamamla irtibatlı
- 3 - 2 W lavabo

Mat bah

- 1 - 300 kişilik yemek pişirme yeri
- 2 - memur tabildotu için matbah
- 3 - kiler
- 4 - Bulaklıkhane
- 5 - Soğuk hava deposu
- 6 - Aşçı yatakhane
- 7 - 2 W lavabo

27/06/1947'de cezaevlerinin ödenek ihtiyacı için Başbakanlığa yazılan yazı

T. C. ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ Yazının gidiş tarihi : 27-6-1947 Giden yazının No.sı : 71312	Gelen yazının No.sı	
	Dosya No.sı	
	Tekit günü	
	Yazıldığı gün	
	Yazanın imzası	

Yüksek Başbakanlığa

A- Ceza ve tevkif evlerinin bina durumu, üzerinde ehemmiyetle tevakkuf edilmesi gereken mühim ve acil bir mesele haline gelmiştir.

Gerçekten, sayısı 470 olan infaz müesseselerinin büyük bir kısmı ıslâh esasına dayanan bir infaz sistemi tatbikine elverişli olmaktan sarfınasaz, en basit sağlık şartlarının teminine dahi imkân vermiyecek derecede harap, güneş görmeyen, gayri sıhhi binalardan ibarettir.

Bu halin, hapishaneciliğimizdeki mühim sıhhiyet ve talâkî değişikliklerine rağmen, senelerdenberi tasfiye ve ıslâhına maddî imkân bulunamaması olması imparatorluktan devralınan bu kötü mirasın maddî, manevî bütün mahsurlarını gün geçtikçe arttırmaktadır.

İnşa maksatlarına göre ekserisi uzun müddet kullanılıp ömrünü ikmal ettikten sonra hapishane ittihaz edilmiş olan binaların durumu üzerinde yapılan incelemelerin verdiği netice şudur:

95 Baraka, bir veya bir kaç odadan ibaret iptidai ve harap bina, kullanılamıyacak duruma gelmiş çok eski hapishane binası, 106 harap ev, 32 hükümet konağı, 25 inşa maksadı malum olmayan bina, 19 ham, 15 dükkân, 13 kilise, 12 meşrepe, 9 cami, 9 depo, 8 mektep, 7 karakol, 6 kahvehane, 5 bedrum kat, 4 ahır, 3 otel, 3 anbar, 3 kışla, 3 belediye binası, 3 hastahane, 2 misafirhane, 2 ardiye, 2 bûcekhanesi, 2 askerlik gubesi, 2 tavla, 2 adalet dairesi, 1 husufi muhasebe binası, 1 gashane, 1 hamam, 1 mandıra, 1 hâle, 1 tabakhane, 1 sevkîyat köşüğü ve 1 cephanelik..

Divarları rutubetten dökülen bu izbelerde binlerce hükümlü ve tutuk aylar ve yıllar geçirmek mecburiyetindedirler. Hürriyeti tahdit eden cezanın bu yerlerde infası yalnız bir infaz sistemi itibarıyla değil, aynı zamanda ve bilhassa insanî görüğüler bakımından tesemmüle değer bir durum arz etmektedir.

Ceza ve tevkif evleri binalarının ıslâhı mevzuu üzerinde zaman zaman durulmuş ve büyük gayretler sarfedilmiş ise de bu husustaki faaliyet, tahsisatsızlık yüzünden, yalnız mahallî ihtiyaçları kısmen karşılayabilecek bir kaç ceza evi inşasına münhasır kalmıştır.

ÇERKEZKÖY KİRALIK CEZAEVİ

TUNCELİ A3 CEZAEVİ

ÇORLU CEZAEVİ

Cezaevi Yapılanması Ve Planlanmasına Dair Geçmişten Bir Demet

T. C.		Gelen yazının No.sı
ADALET BAKANLIĞI		Dosya No.sı
CEZA VE TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ		Tekit günü
Yazının gidiş tarihi : / /		Yazıldığı gün
Giden yazının No.sı : / /		Yazanın imzası

-2-

Ancak, bu gün bu dert e derece müzmin bir hal almış buluyor ki işin bir infaz sisteminin tatbikini teminden ziyade ıktıma bir varife olarak derhal ve memleket ölçüsünde bir programla ele alınarak kat'f bir neticeye bağlanması zaruridir .

Bundan başka müşterek hapis halinde bulunan hükümlü ve tutuklar Ceza ve tevkif evlerinin bu günkü durumunda manevi bir sukuta mahkûm bulunduktadırlar.

Hükümlülerle tutukların, ağır cezalılarla hafif ve kısa cezalılarla ve meselâ yol kesen, adam öldüren mücrimlerle adiyen dövme veya sövme suçu faillerinin, müherrerlerle ilk defa suç işlemiş olanların ve bilhassa büküklerle genç ve hatta çocukların bir arada bulundurulması bu sukutun belli başlı amillerindendir .

Bu gün hürriyeti tahdit eden cezanın infası, suçlunun ıslâhı ve cemiyet hayatına yeniden intibak ettirilmesi maksat ve gayesi etrafında toplanır. infasda ıslâh ve terbiyeye vasıl olabilmek için yalnız cezanın gektirilmesiyle ıktifa edilemez. Mahkûmun yeni bir suç işlemesini önleyici tedbirlerin de alınması icap eder. Halbuki hiç bir tasnif yapılması bahis mevzuu dahi edilemeyen binalarda bu kabil tedbirlerin alınmasına imkân hasıl olamamaktadır.

Bir arada bulunan hükümlüler hemen daima en azılı, en gerir olanların tesiri altında kalmaktadırlar. Suçluluğun mazur görülebilen bir hal , mahkûmiyet bir mağduriyet gibi telâkkiye yol açmakta, suçlular birbirini felâket arkadaş , dert ortağı hatta bazen bir fada , bir kahraman addeylemektedirler. Cezanın ıslâh edici tesirini neticesiz bırakarak bu düşünceye inzinan eden fena misal ve nasihatlar mahkûmu cemiyet hayatında düştüğü mevki tevekkülle karşılayan ve bu itibarla yeni bir suç ikainde yakalanma tehlikesinden başka endişesi olmayan bir mütereddi mensilesine indirir . Ceza evinde karşılaştığı hadiseler, dinlediği menkabeler daha uzun müddet içinde bulunacağı bu hayata alıştırır ve ahlâk düşkünlüğü sağlar . Tehliyeden sonra yeni bir suç ikaindeki ıktirak kolaylaşır. Bu , ya ceza evinde düşünülüş tertip veya temenni edilmiş bir vusgun veya sonradan tesadüfler karşısında birlikte ikaindani kaçınılmayan veya müştereken işlenebilen bir cürüm olabilir .

Ceza evlerinde görülen emniyet ve asayiş ve ahlâka aykırı hareketlerin hemen hepsi gayri müsait binaların hasırladığı vak'alardır. ve bu günkü şartlar içinde ahlâkî redastin sırayetini ve menfi tesirlerini önlemek pek güçtür .

T. C.		Gelen yazının No.sı
ADALET BAKANLIĞI		Dosya No.sı
CEZA VE TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ		Tekit günü
Yazının gidiş tarihi : / /		Yazıldığı gün
Giden yazının No.sı : / /		Yazanın imzası

-3-

B- Ceza evi binası her geyden evvel infaz sistemiyle alıkalıdır. Bu gün hürriyeti tahdit eden cezaların gayesi suçlunun ıslâhı ve cemiyet hayatına yeniden intibak ettirilmesi esaslarına dayamasına ve bu neticenin ancak tedricen serbesti usulüne göre tansim edilen devre sistemiyle elde edilebilmesine göre inşaatta bu cihetin ehemmiyetle göz önünde bulundurulması lâzımdır. Muhtelif infaz sistemlerinden bu güne kadar elde edilen tecrübeler neticesinde infasda hücre hapsinin zarurî ve faideli bir devre teşkil ettiği heren her yerde kabul edilmiştir . infaz sisteminin de hücrede tecritten başlayıp suçluya safha safha serbesti ve imtiyaz veren ve açık hava çalışmalarıyla nihayet bulan müterakki bir sistem halinde tansimi lâzımdır.

Bu gün iş esası üzerine kurulmuş ceza evleriyle tatbik sahasına alınan devre sisteminden müsabet neticeler elde edilmiştir . Ancak, bu sistemin eski ceza evlerinde geçen ilk devrelerinin tansimi lâzımdır. Bu da menkûr müesseselerde yapılması zarurî görülen ıslâhat ile temin olunabilir . Bu ıslâhatın başında bina mes'alesi vardır. Zira müsait ceza evleri mevcut olmadıkça bir infaz sisteminin tatbikine tegebbüs edilemez.

Tutukluluk ve kısa müddetli mahkûmiyet halleri için mahalli ihtiyacalara göre her mahkeme merdinde bir Ceza ve tevkif evi bulunması ve genç ve çocuk suçlulara mahsus müstakil müesseseler inşa zarurî olduğundan bu gün iş esası üzerine kurulmuş ceza evleri harif olmak üzere inşası icap eden infaz müesseselerini üç grupta toplayabiliriz :

- I- Mantaka ceza evleri
- II- Mahallî ceza ve tevkif evleri
- III- Çocuk ceza ve ıslâh evleri

Bu gün memleketiminde Ceza ve tevkif evlerinde mevcut bilumun hükümlü ve tutuk sayısının üçte ikisini tutuklarla bir seneye kadar cezalı hükümlüler teşkil etmektedir . Hükümlülerin 45 i bir seneden yukarı cezalılardır. Şu hale göre Ceza evlerimizde cezası bir seneden yukarı 20.000 hükümlü vardır denabilir. infaz sisteminde son devreyi teşkil etmesi lâzım gelen açık hava çalışmalarının iş esası üzerine kurulmuş ceza evleriyle temin edileceğine ve devre değıştirme

Cezaevi Yapılanması Ve Planlanmasına Dair Geçmişten Bir Demet

T. C.	Gelen yazının No.sı
ADALET BAKANLIĞI	Dosya No. sı
CEZA VE TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ	Tekit günü
Yazının gidiş tarihi :	Yazıldığı gün
Giden yazının No.sı :	Yazanın imzası

-4-

bakımından nazara alınacak vasıf ve şartlara göre bu devredeki hükümlülerin sayısı takriben 6-7 bin arasında seyrederek. Şu halde 3-4 bin hükümlünün mintaka ceza evlerine alınması ve bu sebeple, infazı derdest illâmlarda nazara alınarak, istiap haddi 750 olan beş mintaka ceza evi inşası icap eder.

Bundan başka tutukluluk ve kısa ceza mahkûmiyet halleri için her mahkeme nezdinde mevcut ceza ve tevkif evlerinin bina durumu üzerinde yapılan etraflı incelemeler sonunda bunlardan yalnız 57 sinin ihtiyaca cevap verebilecek bir halde olduğu tesbit edilmiştir. Mütebaki 413 müessese için yeni bina yaptırılmak mecburiyeti vardır. Bunların 53 ü ağır ceza merkezlerinde ve 360 i ağır ceza teşkilâtı bulunmayan mahallerde inşa edilecektir.

Mihayet çocuk ve genç suçlular için istiap haddi 300 olan dört mustakil müessese yaptırılması gerekmektedir.

Her ne kadar tip projeler ve memleketimizin her tarafında tehalüf gösteren rayıçlar ve arsaların vaziyet plânları malum olmadan geniş bir inşaat programı için malî bir hat çizmek mümkün değil ise de inşaatın arzettiği hususiyetler nazara alınarak umumî esaslar üzerinden metro kare hesabıyla kat'iyete yakın takribî bir neticeye varılabilir. Bu hususta asgari ihtiyaçlara göre ve daha ziyade basit tipler esas ittihaz olunarak yapılan hesap şu neticeyi vermiştir :

ADET		BİRİNİN TUTARI	TUTARLARI
5	Mintaka ceza evi	2.100.000	10.500.000
4	Çocuk ceza ve ıslâh evi	670.000	2.680.000
9	300 kişilik ceza evi	670.000	6.030.000
15	200 kişilik " "	480.000	7.200.000
9	150 kişilik " "	360.000	3.240.000
16	100 kişilik " "	204.000	3.264.000
67	50 kişilik " "	82.500	5.527.500
297	25 kişilik " "	39.375	11.694.375
Umumî tutarı			50.135.875

T. C.	Gelen yazının No.sı
ADALET BAKANLIĞI	Dosya No. sı
CEZA VE TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ	Tekit günü
Yazının gidiş tarihi :	Yazıldığı gün
Giden yazının No.sı :	Yazanın imzası

Yıllardanberi kâfi tahsisat tefrik edilmemesi yüzünden bu gün nazik ve vahim bir duruma girmiş olan ve daha fazla geciktiği takdirde pek ağır neticeler tevliidi muhakkak bulunan bu müzmin davaya derhal müdahale edilmesinde kat'î bir zaruret görülmektedir.

İşin yukarıda arz edilen malî portesine göre senelere taksim edilmiş bir programla topyekûn ele alınarak kısa bir zamanda ikmalinin sağlanması hususuna yüksek müsaade ve dâliletlerini saygı ile arz ve istirham ederim.

Adalet Bakanı

ÇATALCA CEZAEVİ

08/06/1948'de ödenek ihtiyacı ile ilgili Başbakanlığa yazılan yazı

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
CEZA ve TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

Ankara 194

Özde :

ŞUBE :

SAYI :

11368
8-6-48

YÜKSEK BAŞBAKANLIĞA
YÜKSEK BAŞBAKANLIĞA

Tehiri mümkün olmıyan ve bilakis bir yıl daha geciktirilmesinde mühim mahsurlar mülâhaza edilen Ceza ve tevkif evleriyle İstanbul Adalet sarayı inşaatının yeniden bahis konusu edilerek bu mes'elelerin yüksek husurlarına bir kerre daha arsına lüzum ve zaruret görülmüştür :

I- 27/6/947 gün ve 11312 sayılı yazımızda etraflı surette arz ve isah olunduğu üzere Ceza ve tevkif evi binalarımız kelimenin bütün mana-sıyla feci bir durumdadır. Bu durum, bu gün artık Hükûmetçe vakit geçirilmeksiz ele alınması zarurî olan ve gecikmesi vahim akibetler hazırlıyan içtimaf bir dert haline girmiştir . Senede ortalama 90.000 vatandaşın girip çıktığı bu yerler ceza veya tevkif evi tabirleriyle vasıflandırılmas. Bilhassa son Cihan harbinin başlangıcından itibaren bûdçeye küçük tamir ihtiyaçlarına dahi karşılayamıyacak derecede cû's'f ödenekler konulmuş olması bina vasiyetini her yıl biraz daha müşkülleştirerek bu gün pek çok mahallerde hayatî tehlike arse-den ve memleket emniyet ve asayişine ehemmiyetli surette müessir bulunan acıklı ve vahim bir durum meydana etirmiştir .

Bu hali önlemek, vahameti olduğu yerde tesbit ederek, uzun vadeli de olsa, işi sistemli bir ıslâh yoluna sokabilmek maksadıyla bir inşaat programı hazırlanmış idi . Yukarıda tarih ve numarası bildirilen yazıda arz edildığı ve hile bu programda evvelâ müfettişlerin, C.Savcılarının ve idarî makamların mütâ laaları alındıktan, mahallen gereken incelemeler yapıldıktan sonra hava ve güneş alımıyan, harabe halinde yüzlerce ceza evinin perişan hali açıklanmış, bilâhara cesanın infası prensipleri ele alınarak tahlil ve münakaşa olunmuş, nihayet nerelerde ve nasıl infas müesseseleri inşa etmek icap ettiği idarî ve teknik sebepleriyle isah edilmiş ve varılan neticeye göre işin malf hacmi tayin olun muştur . İhtiyacı asgarî şekilde karşılamak , zait sarfiyata asla mahal vermeme üzere bilumum inşaat için 50.135.875 liraya lû zum bulunduğu anlaşılmış ve keyfiyet yüksek husurlarına, bu işin senelere taksim edilmek suretiyle derhal tatbikine geçilmesi zarureti tebarûs ettirilerek arz olunmuştur.

ADALET BAKANLIĞI
CEZA ve TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBE :
SAYI :

Özde :

50.135.875 liraya mukabil bu yıl bûdçeye konulan 1.550.000 liralık tahsisat, ne derece kifayetsiz olduğu arz ve isahatan vareste olmakla beraber, Hükûmetin bu işi artık ele alacağını göstermesi, binalardan pek cû's'f bir kıs-minında olsa ıslâhına imkân vermesi bakımından muhakkak ki müsbet ve hayırlı bir hamle sağlamıştır . Bu tahsisat ile yaptırılması uygulanıp her türlü hazır-lıkları ikmal edilen bir kaç inşaatın amme efkârında husule getirdiği akisler bunu teyit etmektedir .

En mustar durumda bulunmaları dolayısıyla tercihan bu yıl yapılma-sına karar verilen ve ihale hazırlıkları sırasında uzak yakın bütün alâkadar-lar tarafından ehemmiyetle takip olunan inşaatın rucu edilmesindeki sair mah-surlar üzerinde durulmıyarak ceza evlerinin bu günkü perişan hali itibariyle mes'elenin taşıdığı önemi ve vahameti üç noktada toplayıp kısaca arz etmeği vasiye bilmekteyiz :

A- Bu gün ceza ve tevkif evi denilen yerlerin hemen hepsi hiç bir veçhile sağlık şartlarını haiz olmıyan ve her yıl 90.000 vatandaşın hayatı için ciddi bir tehlike teşkil eden güneşsiz ve havasız harap binalar-dan rutubetten duvarları çürümüş kilise ve medrese enkazlarından, karanlık ve ısmâ bedrumlardan ve kullanılması hale gelen eski ahır ve tavlalardan iba-rettir . Buralara, bilhassa uzunca bir cesanın infası dolayısıyla hapsedilen kimselerin sağlık ve sıhhatinden pek çok şey kaybetmekte olduğu acı bir hakikattir . Bu yerler çeşitli hastalıklara yuva olabilir . Kanunun tayin ettiği cesanın dışında kalan bu ağır vasiyetin insanî görüğülerle de telifine imkân yoktur . Hükûmetçe tanzimi ve birer ıslâh evi haline getirilmesi gereken ceza evlerinin vatandaş sağlığını ve sıhhatini tehdit eden müesseseler halinde kalması hiç bir sebeple tecviz edilemez . Bu durumun ıslâhı samanı çoktan gelmiştir .

B- Bu gün ceza ve tevkif evi ittihas edilen yerlerde müştâ rek hapis halinde bulunan hükümlü ve tutuklar, avvelce de arz edildığı üzere,

Cezaevi Yapılanması Ve Planlanmasına Dair Geçmişten Bir Demet

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
CEZA VE TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBE :
SAYI :

Ankara / 194
Öz : -3-

manevî bir sukuta da mahkûm bulunmaktadır .

Hükûmlülerle tutukların, ağır cezalılarla hafif ve kısa cezalıların ve meselâ yol kesen, adam öldüren mücrimlerle adiyen dövmeye ve sövmeye suçu faillerinin, mükrirlerle ilk defa suç işlemiş olanların ve bilhassa büyüklerle genç ve hatta çocukların bir arada bulundurulması bu sukutun belli başlı amillerindendir . Islâh esasına müstenit müterakki bir infaz sistemi tatbik edilmesi gereken ceza evlerinde vatandaşın manevî bir sukuta mahkûm bırakılmasının Hükûmetçe terviğ edilemeyeceğine inanımız vardır .

Bir arada bulunan hükûmlüler hemen daima en azılı, en şerir olanların tesirine maruzdurlar . Suçluluk masur görülebilen bir hal, mahkûmiyet bir mağduriyet gibi telâkiye yol açmakta, suçlular birbirlerini felâket arkadaşı, dert ortağı hatta basen bir şedâf, bir kahraman addeylemektedirler . Cezanın ıslâh edici tesirini neticesiz bırakan bu düşünceye insihâm eden fena misal ve nasihatlar mahkûmu cemiyet hayatında düşüncü mevki tevekkülle karşılayan ve bu itibarla yeni bir suç ikainde yakalama tehlikesinden başka bir endişesi olmayan bir mütereddi mensilesine düşürmektedir . Ceza evinde karşılaştığı hadiseler, dinlediği menkabeler daha uzun müddet içinde bulunacağı bu hayata hükümlüyü alıştırmakta ve ahlâk düğünüğü bağlamaktadır . Tahliyeden sonra yeni bir suç ikaindeki iştiraki, ceza evinde düşünüldük tertip veya temenni edilmiş bir vurgunu hasırlayan müsterek hapis, mükrirliğin en mühim amillerinden birini teşkil etmektedir .

C- Bu gün ceza ve tevkif evi ittihaz olunan yerlerin pek çoğu emniyet ve insibat besucu hareketlere karşı tedbir almaya müsait değildir . Tecrit ve tefrikan imkân vermeyen binalarda şerir ve serkeş şahıslar diğerlerini kolaylıkla maddî ve manevî bir tazyak ve tehdit altında bulundurabilirler . Masbut olmayan ve harice açık bulunan ceza evlerine kama, bıçak, tabanca, esrar ve eroin kolaylıkla ithal edilebilir . Bu itibarla zaman zaman vukua gelen yaralama, öldürme, firar gibi uygunsuz hadiselerin önlenmesi pek müşkül bir durum arz etmekte ve bu şartlar altında ceza evlerinde insibat ve emniyete aykır

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
CEZA VE TEVKİF EVLERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBE :
SAYI :

Ankara / 194
Öz :

hareketlerin tenkili de güçleşmektedir .

II- 933 yılında yanan İstanbul Adalet sarayının yeniden inşası muhtelif sebeplerle on beş sene teahhüretmiş ve bu gün artık yalnız Hukukçu ve adliyeciler için değil, aynı zamanda hak arayanlar ve Hükûmet için de derhal halli gereken bir dava haline girmiştir .

Muhtelif saffhalardan gegen bu inşaat, Hükûmetçe verilen vaatlere rağmen, bu güne kadar başlanamaması, nasıl bir sebebe müstenit bulunursa bulunsun, haklı şikâyetlere yol açmakta ve İstanbul'un bir Adalet sarayından mahrum bulunması adalet işlerinin gereği gibi yürütülmesine engel olmaktadır.

Yangından sonra muhtelif binalara dağıtılan İstanbul Adalet teşkilâtı halen birbirinden ayrı ve birbirine uzak gayri müsait yerlerde çalışmaktadır . Asliye mahkemelerinden bir kısmı Postahane, bir kısmı Gümrük binasında sıkışık ve müşkül durumda bulunmaktadır . Muhtelif binalara dağıtılan bir çok sulh mahkemelerinin vaziyeti izah edilemeyecek derecede perişandır . ^{Yargıçlar} ~~Hakim~~ C. Savcısının, mahkemenin ve bütün teşkilâtın bulunduğu yerler vazifenin vekar ve ciddiyetiyle telif edilemeyecek kadar dar ve sıkışık olduğu gibi bu dağınık hal, İstanbul adalet teşkilâtını husur ve intizamlı vazife göremes bir hale getirmiş, halk için devamlı bir ıstırap kaynağı olmuş, tarafları ve bilhassa aynı günlerde ve kısa fasılalarla muhtelif mahkemelerde işi bulunan avukatları müşkül bir duruma düşürmüştür .

İstanbul'da adalet tevzii vasifesinin vekarıyla mütenasip, teşkilâtın vüs'atine uygun bir binanın yaptırılması ötedenberi mukarrer bir keyfiyet olmakla beraber hususıyla münasip bir arsa bulunamaması, teklif ve kabul olunan yerlerde inşaat imkân vermeyen mahzurlar zuhur etmesi bu işi on beş yıl geciktirmiş bulunmaktadır . Ancak, bu gün bu mesele o derece mübrem ve müzmin bir hal arz etmektedir ki için daha fazla teahhüre tahammülü kalmamıştır . ve bu sene kat'f olarak programa alınmış olmasına göre inşaatın sarfı

22

